

Natuurtoets Westerveld te Barneveld

Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

projectnr. 184837
21 juli 2011

Opdrachtgever
Groenland Beheer B.V.
Postbus 75
3956 ZS LEERSUM

datum vrijgave
21 juli 2011

beschrijving
Concept _ revisie 03

goedkeuring
drs.ing. M.L. Braad

vrijgave
M. Schippers

projectnr. 184837
21 juli 2011

Natuurtoets Westerveld te Barneveld
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

	Inhoud	Blz.
1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Voorgenomen ingreep	4
1.3	Doel onderzoek	5
1.4	Werkwijze	5
2	Gebiedsbeschrijving	7
2.1	Bureaustudie	7
2.2	Aanwezige biotopen	9
2.2.1	<i>Bos en houtwallen</i>	10
2.2.2	<i>Akkers en weilanden</i>	11
2.2.3	<i>Vennen en beek</i>	12
2.2.4	<i>Ruigte</i>	12
2.3	Terreinbezoek bebouwing	13
3	Toetsing effecten planontwikkeling	15
3.1	Consequenties per soortgroep	15
3.1.1	<i>Vogels</i>	15
3.1.2	<i>Zoogdieren</i>	16
3.1.3	<i>Amfibieën</i>	17
3.1.4	<i>Planten</i>	17
3.1.5	<i>Overig beschermde soorten</i>	17
3.2	Effecten Ecologische Hoofdstructuur	17
4	Conclusie natuurtoets	19
4.1	Conclusie	19
4.2	Zorgplicht	19
4.3	Tot slot	20
5	Literatuur	21
Bijlage 1	Wettelijk Kader	
Bijlage 2	Inrichtingsplan	

projectnr. 184837
21 juli 2011

Natuurtoets Westerveld te Barneveld
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaar van de historische boerderij 'Westerveld' wil zijn boerderij en de bijbehorende gronden omvormen tot een landgoed. De voorgenomen ontwikkeling past niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Om deze voorgenomen ontwikkeling mogelijk te maken, dient het geldende bestemmingsplan te worden gewijzigd. Ten behoeve van deze procedure dient een ruimtelijke onderbouwing opgesteld te worden en zijn een aantal gebiedsonderzoeken vereist. In het kader van de vrijstellingsprocedure zijn enkele onderzoeken noodzakelijk, waaronder een natuurtoets. In de natuurtoets wordt bekeken of de voorgenomen ontwikkeling strijdig is met de natuurwetgeving.

Wettelijk kader

Gebiedenbescherming: Ecologische Hoofdstructuur, Natura 2000

De ontwikkeling moet worden getoetst aan de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur en Natura 2000 gebieden (Natuurbeschermingswet), indien deze aan de orde zijn.

Soortenbescherming: Flora- en faunawet

Vanuit de Flora- en faunawet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden van de inheemse flora en fauna. Door, voorafgaand aan ruimtelijke ingrepen, stil te staan bij aanwezige natuurwaarden, kan onnodige schade aan beschermde soorten worden voorkomen of beperkt. Indien schade niet te voorkomen is, is een ontheffing ex art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk. Sinds 23 februari 2005 is het Vrijstellingsbesluit van kracht. Met dit besluit is geregeld dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen en geen ontheffing meer aangevraagd hoeft te worden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht (zie bijlage 1 voor Wettelijk Kader).

In het kader van deze wetgeving heeft Oranjewoud een natuurtoets verricht naar de voorkomende, dan wel te verwachten beschermde planten- en diersoorten binnen het plangebied.

1.2 Voorgenomen ingreep

Het plangebied bestaat uit circa 6 ha bos, 1 ha houtwallen, 20 ha agrarische gronden, 1 ha water en 1 ha erf. De voorgenomen ontwikkeling bestaat onder andere uit de realisatie van 4 landhuizen van circa 1500 m³. In totaal wordt 14 hectare aan landbouwgronden omgevormd naar natuur (bloemrijk grasland, heischraal grasland, natuurakkers, etc). Daarnaast blijft circa 4 hectare beschikbaar als landbouwgrond. Langs de Esvelderbeek wordt een gedeelte verlaagd en een poel gegraven. Het bestaande bos, de houtwallen en vennetjes blijven behouden of worden verbeterd (zie inrichtingsplan in figuur 1 en bijlage 2).

De ontwikkeling van het landgoed bestaat uit:

- de realisatie van 4 landhuizen en een onderhoudsgebouw,
- de sloop van opstallen op drie locaties,
- het verlagen van een oever in het beekdal,
- de aanleg van een poel,
- de aanplant van een struweel,
- de aanleg van een laan,
- versterken van de houtwallenstructuur,
- de realisatie van bloemrijk grasland.

Om deze werkzaamheden mogelijk te maken zal een deel van het plangebied vergraven moeten worden.

Figuur 1: inrichtingsplan.

1.3 Doel onderzoek

Het doel van voorliggende toetsing is het opsporen van mogelijke strijdigheden van de voorgenomen herontwikkeling met de huidige Flora- en faunawet en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk is.

1.4 Werkwijze

Om eventuele strijdigheden met de Flora- en faunawet op te sporen dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

1. Welke wettelijk beschermde soorten komen in het plangebied voor? Welke status hebben deze soorten?
2. Welke invloed heeft de geplande ingreep op de (strikt) beschermde soorten in het plangebied?
3. Door welke maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen of verzacht?
4. Indien de duurzame staat van instandhouding van strikt beschermde soorten in gevaar komt, welk vervolgtraject dient dan doorlopen te worden?
5. Voor welke beschermde soorten moet een ontheffing aangevraagd worden?

Om bovenstaande vragen te beantwoorden zijn de volgende stappen doorlopen.

Stap 1. Bureaustudie

Op basis van literatuuronderzoek en verspreidingsatlassen is nagegaan of er wettelijk beschermde planten- of diersoorten in het plangebied voorkomen. Hierbij is o.a. gebruik gemaakt van het Natuurloket en RAVON-site.

Stap 2. Terreinbezoek

Na het bureauonderzoek is een terreinbezoek gebracht aan het plangebied en de omgeving. Hierbij is, op basis van de gegevens van de bureaustudie beoordeeld voor welke soorten het plangebied daadwerkelijk een geschikte habitat biedt en daarmee welke soorten er daadwerkelijk voor kunnen komen.

Stap 3. Effectenonderzoek

Op basis van de beschrijving van de voorgenomen ingreep en de verzamelde gegevens van stap 1 en 2 zijn de (mogelijke) effecten (vernietiging, verstoring, versnippering) op de verwachte beschermde soorten beschreven. Voor de verwachte negatieve effecten op de beschermde soorten worden mitigerende maatregelen voorgesteld.

Stap 4. Conclusies en advies met betrekking tot de ontheffingsaanvraag

Op basis van stap 1 tot en met 3 zijn conclusies getrokken met betrekking tot eventuele overtredingen van verbodsbepalingen zoals genoemd in de Flora- en faunawet art. 75, en te nemen vervolgstappen.

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Bureaustudie

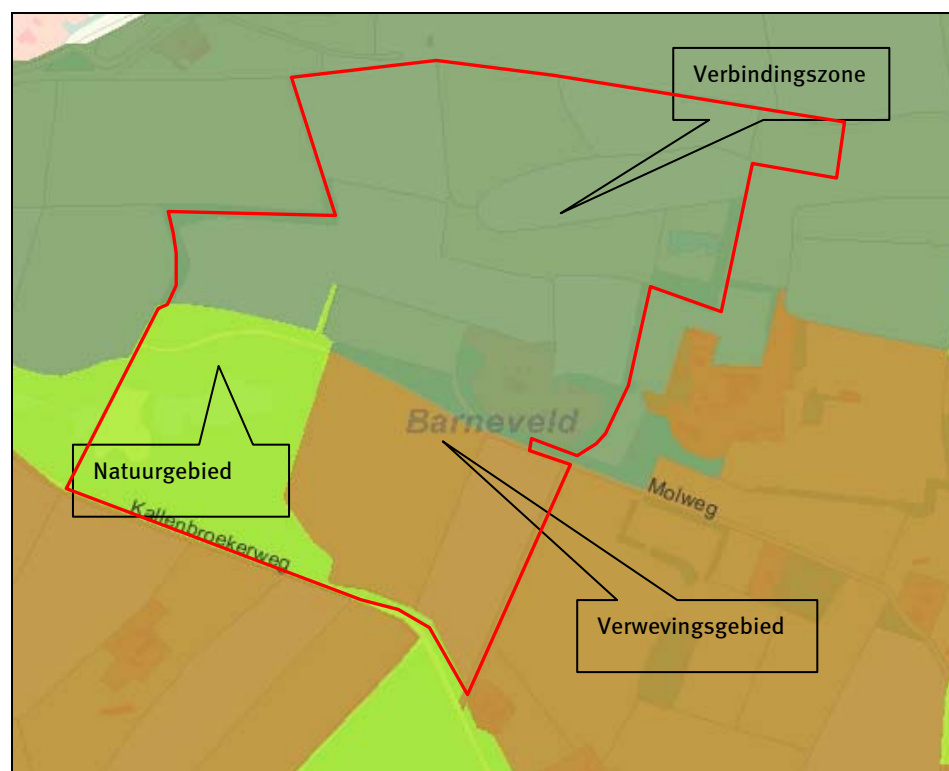
Het plangebied bevindt zich in het kilometerhok x:164/y:463, in de gemeente Barneveld. De resultaten van het Natuurloket zijn in tabel 1 samengevat.

	Waarnemingen	Volledigheid waarnemingen
Planten	2 Rode lijstsoort	Goed onderzocht
Broedvogels	1 beschermde soort, 5 Rode lijstsoorten	Goed onderzocht
Watervogels	-	Niet onderzocht
Zoogdieren	-	Niet onderzocht
Reptielen	1 (strikt) beschermde soort	Slecht onderzocht
Amfibieën	4 beschermde soorten, 1 (strikt) beschermde soort, 1 habitatrichtlijnsoort en 1 Rode lijstsoort.	Redelijk onderzocht
Vissen	-	Slecht onderzocht
Dagvlinders	-	Slecht onderzocht
Libellen	-	Redelijk onderzocht
Overige ongewervelden	-	Niet onderzocht

Tabel 1: resultaten kilometerhok x:164/y:463 van het Natuurloket.

Het voorkomen van wettelijk beschermde soorten in het kilometerhok betekent niet dat deze soorten zich ook binnen de grenzen van het plangebied bevinden. Het plangebied omvat slechts een deel van het kilometerhok en daarmee ook een beperkt aantal verschillende biotopen en habitats. Met behulp van het terreinbezoek is nagegaan welke dit zijn. Hierdoor kan meer duidelijkheid gegeven worden over de voorkomende dan wel verwachte soorten in het plangebied.

Het plangebied heeft geen beschermde status in het kader van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of de Natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied is echter in zijn geheel onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het project dient naast de strijdigheden met de Flora- en faunawet ook getoetst te worden aan de beschermingsdoelstellingen van de EHS (zie figuur 1).

Figuur 1: Ecologische Hoofdstructuur ingedeeld in verbindingszone, verwevingsgebied en natuurgebied.

2.2 Aanwezige biotopen

Het plangebied is door een deskundig ecooloog bezocht op 8 augustus 2008. Hieronder wordt kort aangegeven wat de bevindingen zijn per aangetroffen biotoop in het plangebied. Bij het veldbezoek is vooral gekeken naar de plekken waarvan de ingrepen invloed kunnen hebben op mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Figuur 2: Globale ligging van het plangebied.

Het plangebied wordt gekenmerkt door het betrekkelijk kleinschalige karakter van het landschap en de relatieve rust. De kern van het plangebied bestaat uit de boerderij en de bijgebouwen (zie figuur 2). Daaromheen liggen de maïsakkers en weilanden die begrensd worden door bos, houtwallen en in het noorden de Esvelderbeek. Daarnaast liggen in het gebied twee vennen en sloot.

Foto 1: Boerderij en bijgebouwen.

2.2.1 Bos en houtwallen

Bos

Het hoofdbestanddeel van de boomsoorten in het bos bestaat uit Grove den en Berk. Daarnaast staan er ook enkele eiken, populieren en Zwarte bes. De onderbegroeiing bestaat voornamelijk uit grassen, Braam en op de nattere plekken staat Riet en zegge. Bijzondere en/of beschermde planten zijn niet aangetroffen.

Het bos is leefgebied voor Ree, Vos, Bunzing, Hermelijn, Egel, Eekhoorn en Wezel en een aantal muizen en spitsmuizensoorten. De bomen zijn van onvoldoende omvang om als vleermuisverblijfplaats te kunnen dienen.

Foto 2: Bos en bodembegroeiing.

Houtwallen

De houtwallen hebben een grotere diversiteit aan boom- en struiksoorten dan het bos. Naast Inlandse eik, Zwarte els en Populier komen hier onder andere Gelderse roos, Vlier, Zwarte bes en Hazelaar voor. De zoogdieren die hier leven zullen grotendeels gelijk zijn aan de soorten die in het bos voorkomen. Door de grotere variatie in leeftijd, soorten en omvang van de bomen en struiken worden hier wel meer algemeen voorkomende insecten, vlinders, vogels en amfibieën verwacht. Bastaardkikker en Bruine kikker zijn aangetroffen en Gewone pad en Kleine watersalamander worden verwacht.

De oudere bomen die in de houtwallen staan zijn qua omvang wel geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Er is niet nagekeken of er geschikte gaten en scheuren in deze bomen aanwezig zijn omdat de werkzaamheden niet in of nabij de houtwallen zullen plaatsvinden.

De vogels die hier zijn aangetroffen zijn Havik, Merel, Zwarte kraai en Houtduif. Daarnaast worden onder andere vogelsoorten verwacht waaronder spechten, Boomklever, Roodborst, Matkop en Koolmees.

Foto 3: Houtwallen langs weiland.

De houtwallen en bosranden worden mogelijk gebruikt als foerageergebied voor vleermuizen en kunnen een onderdeel uitmaken van trek- of vliegroutes voor vleermuizen.

2.2.2 Akkers en weilanden

Deze biotopen zijn vooral geschikt voor vogels en zoogdieren. Ten tijde van het veldbezoek werd op de akkers maïs geteeld.

Vogelsoorten zoals kraaiachtigen, Houtduif, Tortelduif, Torenvalk en Witte kwikstaart zullen hier naar verwachting foerageren. De akkers en weilanden zijn door de beschikbaarheid van dekking en voedsel interessant voor Konijn, Bunzing, Hermelijn, Vos, Wezel en Ree. Met name in de akkerranden zullen algemene muizen en spitsmuizen voorkomen. Het gaat hierbij naar verwachting vooral om de algemene Bosmuis (overal waar dekking is) en daarnaast om Bosspitsmuis (o.a. hagen en struweel), Huisspitsmuis, Aardmuis en Veldmuis (o.a. ruigte (gras)vegetatie) en Rosse woelmuis (o.a. dicht struik- en/of kruidlaag en hagen). Daarnaast zal ook de Mol in het plangebied voorkomen.

De weilanden zijn soortenarm en bestaan voornamelijk uit Engels raaigras met madeliefjes, klavers en boterbloemen. Beschermde soorten zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht. Weidevogels zijn niet aangetroffen. Door de beslotenheid van het landschap zullen weidevogels zoals de Kievit, Veldleeuweriken en Scholekster incidenteel tot broeden komen.

2.2.3 Vennen en beek

De oever van de Esvelderbeek die vergaven gaat worden is begroeid met grassen en algemene kruiden die niet bijzonder of beschermd zijn. Typerende oeverplanten of beschermde planten zijn niet aangetroffen en worden hier niet verwacht.

Foto 4: te verlagen oeverzone van de Esvelderbeek.

In het plangebied liggen twee vennen en een sloot die het voortplantingsbiotoop vormen voor de Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en de Kleine watersalamander zullen zijn.

2.2.4 Ruigte

Deze vegetatie ter plaatse van de nieuw te bouwen landhuizen bestaat voor een groot deel uit grassen met daarnaast zuringsoorten, weegbreesoorten, brandnetels, Pitrus, Scherpe boterbloem en distels. Bijzonder of beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en worden niet verwacht. In deze vegetatie worden enkele algemeen voorkomende muizen en spitsmuizen verwacht zoals de algemene Bosmuis (overal waar dekking is) en daarnaast Bosspitsmuis (o.a. hagen en struweel), Huisspitsmuis, Aardmuis en Veldmuis (o.a. ruigte (gras)vegetatie) en Rosse woelmuis (o.a. dicht struik- en/of kruidlaag en hagen). Mol en Egel hebben hier hun biotoop. Daarnaast zullen Konijn, Bunzing, Wezel, Hermelijn en Vos hier incidenteel voorkomen.

Foto 5: vegetatie ter plekke van de nieuw te bouwen landhuizen.

Foto 6: Een tapijt van Kruipende boterbloem ter plekke van de geplande poel.

2.3 Terreinbezoek bebouwing

De planontwikkeling is met name gericht op de boerderij Westerveld gelegen aan de Molweg 32. Daarnaast zijn twee locaties betrokken bij de ruimtelijke ontwikkeling, te weten: Kallenbroekerweg 182 te Barneveld en Kootwijkerbroekerweg 51 te Kootwijkerbroek (beiden gemeente Barneveld). Op bovengenoemde locaties is de agrarische bedrijvigheid reeds beëindigd. De cultuurhistorische niet-waardevolle agrarische bedrijfsbebouwing zijn inmiddels gesloopt (in totaal ruim 1.000m²). De vigerende agrarische bestemming wordt van de bouwpercelen wordt omgezet in de bestemming "wonen". De bedrijfsbeëindigingen en de te slopen opstallen worden ingezet om de ontwikkeling van een nieuw landgoed op Westerveld mogelijk te maken.

In april 2009 is landgoed Westerveld bezocht, om de aan- of afwezigheid van 'strikt' beschermde soorten in de te slopen gebouwen en opstallen aan te tonen.

Molweg 32

Op deze locatie zijn geen sporen aangetroffen van 'strikt' beschermde vogelsoorten in de te slopen opstallen. De opstallen op deze locatie bestaan voornamelijk uit oude kippenschuren, vrij laag, open en niet geïsoleerd. Ook deze opstallen zijn onderzocht op

geschiktheid voor vleermuizen. Sporen die wijzen op de aanwezigheid van vleermuizen werden niet aangetroffen. Daarnaast zijn de opstallen erg tochtig (en soms vervallen) zodat ze niet de juiste klimaatomstandigheden hebben om geschikt te zijn voor vleermuizen.

3 Toetsing effecten planontwikkeling

Uit de bureaustudie en het terreinbezoek blijkt dat in het plangebied enkele beschermde soorten zijn te verwachten. Per aanwezige beschermde soortgroep worden hieronder kort de consequenties en mitigerende maatregelen aangegeven.

3.1 Consequenties per soortgroep

3.1.1 Vogels

In de huidige plannen wordt een klein deel van het bos gerooid ten behoeve van een doorkijk vanaf de vier nieuwe landhuizen richting het ven. Door deze ingreep verdwijnt broedgebied en foerageergebied voor vogels. Per saldo zal er geen broed of foerageergebied verdwijnen omdat het aantal meters bosrand toeneemt. Bosranden zijn bij uitstek leefgebied voor een grote variatievogelsoorten die hier kunnen broeden en foerageren.

In het algemeen kan worden gesteld dat ingrepen in het plangebied tijdens het broedseizoen (15 maart – 15 juli) sterke negatieve effecten hebben op de meeste vogelsoorten door vernietiging van broedplaatsen en verstoring van de reproductie. Wettelijk gezien wordt daarom ook geen ontheffing verleend indien (broed)vogels worden verstoord.

Voor de meeste vogelsoorten geldt dat er wettelijk gezien geen beperkingen zijn wanneer de ingreep zoals het verwijderen van beplanting buiten het broedseizoen plaatsvindt (zie tabel 2).

Indien de werkzaamheden in de periode september - maart aanvangen is sprake van een permanente verstoring, voordat vogels tot broeden komen. Door deze verstoring zullen broedvogels het plangebied mijden als broedplaatsen.

Conform de zorgplicht (zie § 4.2) is het van belang om vóór het broedseizoen, indien noodzakelijk vegetatie te verwijderen, hierdoor zijn er geen effecten op (broed)vogels tijdens het broedseizoen.

Effecten bebouwing

Bij de sloop van de bebouwing aan de Molweg 32 gaan tijdelijk roestplekken verloren van kerkuil en steenuil. Tijdens de terreinbezoeken zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat deze locaties gebruikt worden als broedlocatie, de locaties zijn dan ook niet beschermd onder art. 11 Flora- en faunawet. Het verdwijnen van de bebouwing heeft geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de kerkuil en steenuil in het gebied. In de omgeving is ruim voldoende broed- en rustgelegenheid aanwezig, in de vorm van oude boerderijen en opstallen.

Tabel 2: in de tijdbalk staat met kleur aangeven in welke periode de werkzaamheden het beste kunnen worden uitgevoerd. Deze tabel geldt voor de soortgroep Broedvogels.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

Deze periodes zijn het minst geschikt om de werkzaamheden uit te voeren.

Inventarisatie is noodzakelijk om vast te stellen of er nesten aanwezig zijn.

Optimale periode voor het uitvoeren van werkzaamheden.

Voor het verwijderen van de opstallen met zwaluwnesten is een ontheffing noodzakelijk. De gunstige staat van instandhouding van de huiszwaluw komt niet in het geding.

De gunstige staat van instandhouding van de overige in het plangebied voorkomende of verwachte vogelsoorten zal niet worden aangetast wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen aanvangen.

3.1.2 Zoogdieren

De werkzaamheden zoals de bouw van de vier landhuizen het graven van de poel en het verlagen van de oever kunnen met name schade veroorzaken aan algemene muizensoorten en spitsmuizen. Voor het graven van funderingen en sleuven voor kabels en leidingen worden holen van kleine zoogdieren vernietigd. Deze schade is maar moeilijk te voorkomen, omdat deze soorten bij onraad hun hol in vluchten en zich bij gunstige omstandigheden nagenoeg het hele jaar voortplanten. Ze leven echter geen van allen in kolonies. Door deze solitaire levenswijze, het betrekkelijk kleine oppervlak aan biotoop en de hoge reproductiesnelheid zal de schade zeer beperkt zijn. De gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten komt niet in het geding.

Effecten op kleine zoogdieren zoals muizen en egels kunnen worden beperkt door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren. Dit houdt in dat eerst de vegetatie zo kort mogelijk wordt gemaaid of verwijderd, alvorens in een later stadium aan te vangen met de graaf- en sloopwerkzaamheden. Het hierdoor eerst minder geschikt gemaakte leefgebied kan dan tijdig door de aanwezige zoogdieren worden verlaten.

Tabel 3: Periode-indeling naar geschiktheid voor uitvoering van werkzaamheden i.v.m. zoogdieren.

jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec

In principe ongeschikt i.v.m. winterslaap .

In principe ongeschikt i.v.m. zoog-periode.

Optimale periode voor biotoop vrijmaken van plangebied.

Om het onbedoeld doden van Egels te voorkomen is het raadzaam om voor verwijderen van vegetatie het plangebied te controleren op eventueel aanwezige egels. Indien egels worden aangetroffen, kunnen ze worden verplaatst naar geschikt biotoop in de omgeving.

Effecten vleermuizen plangebied en bebouwing

Effecten op vleermuizen worden niet verwacht, omdat geen vliegroutes worden doorsneden, geen (belangrijke) foerageerplaatsen verdwijnen en geen verblijfplaatsen worden verwacht in de opstallen op de drie locaties. Daarnaast voorziet het plan o.a. in de versterking van de houtwallenstructuur wat ten goede komt aan vleermuizen op

vliegroute, dekking biedt en foerageerplaatsen creëert. Negatieve effecten op vleermuizen door de voorgenomen ingrepen zullen niet optreden.

De gunstige staat van instandhouding van algemene zoogdieren zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3.1.3   Amfibieën

Er worden geen werkzaamheden uitgevoerd aan de bestaande vennen. Het voortplantingsbiotoop van de amfibieën komt daarom niet in gevaar. Het is echter mogelijk dat enkele soorten de gedeelten van plangebied die vergraven gaan worden als landbiotoop gebruiken. Het gaat hier dan met name om de Bastaardkikker, Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander. Indien deze amfibiesoorten worden aangetroffen, kunnen ze eenvoudig worden opgepakt en verplaatst naar een nabij gelegen geschikt biotoop. Het gaat hier om algemeen voorkomende soorten in Nederland, waarvoor inmiddels een vrijstelling geldt, mits de zorgplicht in acht wordt genomen.

De gunstige staat van instandhouding van algemene amfibieënsoorten zal niet worden aangetast als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3.1.4   Planten

Er zijn geen effecten te verwachten op beschermde planten, omdat ze niet zijn aangetroffen tijdens het terreinbezoek en de aangetroffen biotopen waar de ingrepen gaan plaatsvinden niet geschikt zijn.

3.1.5   Overig beschermde soorten

Er zijn geen effecten te verwachten op andere beschermde soorten, zoals dagvlinders, libellen en andere ongewervelden. Het aangetroffen biotoop is niet geschikt.

3.2   Effecten Ecologische Hoofdstructuur

Binnen de Ecologische Hoofdstructuur geldt de "nee, tenzij"-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijk kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De ontwikkeling van het landgoed Westerveld ligt in de EHS. De EHS in Gelderland is onderverdeeld in natuur, verweving en verbindingzone. Per onderdeel zijn in het plangebied de volgende kernkwaliteiten aangewezen.

1.   Natuur

- droog bos van arme gronden
- vochtig bos van arme gronden
- natte heide
- ven
- droog schraalgrasland

2.   Verweving

- broekbos
- droog bos van arme gronden

- stapsteen Kamsalamander

3. Verbindingszone

- stapsteen Kamsalamander

De ontwikkeling van de vier landhuizen vindt plaats in de 'verwevingszone'. De kernkwaliteiten broekbos, droog bos van arme gronden en stapsteen Kamsalamander zullen niet significant worden aangetast. Ter plaatse van de bouw van de vier landhuizen is nu ruigte aanwezig bestaande uit soorten grassen, distels, Pitrus, Scherpe boterbloem. De kenmerken en waarden behorende bij de kernkwaliteiten broekbos, droog bos van arme gronden en stapsteen Kamsalamander zijn hier niet aanwezig. Ook zullen ten gevolge van de bouw geen landschapselementen verdwijnen. Bovendien zal als gevolg van de ingrepen de kwaliteit en het functioneren van de EHS verbeteren.

Door de 'saldobenadering EHS' te gebruiken kan op gebiedsniveau een "nee, tenzij"-afweging gemaakt worden. Voor de saldobenadering moet binnen de EHS een kwaliteitsslag gemaakt worden waarbij het oppervlakte natuur minimaal gelijk blijft danwel toeneemt. Een voorwaarde is wel dat daarmee een beter functionerende EHS ontstaat.

4 Conclusie natuurtoets

4.1 Conclusie

Kort samengevat is het resultaat van de inspectie dat zich in het plangebied geen strikt beschermde dier- of plantensoorten bevinden die de voorgenomen ingreep wezenlijk kunnen beïnvloeden. In het kader van de ruimtelijke onderbouwing zijn er vanuit de Flora- en faunawet dan ook geen belemmeringen voor de bestemmingswijziging.

Voor de oppervlakte aan EHS die hier verloren gaat door de bouw van de landhuizen, kan de saldobenadering worden gekozen. Voorwaarde is dan wel dat de plannen als één ruimtelijk plan worden ingediend en dat met die plannen een beter functionerende EHS ontstaat. De saldobenadering is toepasbaar omdat binnen de EHS een kwaliteitsslag gemaakt wordt:

- het oppervlak natuur neemt toe, doordat er functiewijziging plaatsvindt (landbouwgrond naar natuur), welke tevens deels ter compensatie kan dienen voor het EHS-areaal welke niet meer beschikbaar is door de bouw van een viertal landhuizen;
- er ontstaat een beter functionerende EHS door de aanleg van gevarieerde natuur, lijnelementen (houtwallen) welke het landgoed doorsnijden en een stapsteen amfibie, dit in relatie tot de omgeving grofweg in een verbinding van zuid naar noord en oost naar west;
- Er wordt een ruimtelijke barrière worden opgeheven door de aanleg van een natuurvriendelijke oever met beekbegeleidende beplanting langs de Esvelderbeek;

Met het oog op de realisatiefase van het bestemmingsplan kan het volgende worden vermeld. Sinds de inwerkingtreding van het Vrijstellingsbesluit geldt voor de groep van algemene soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht. De in het plangebied voorkomende algemeen beschermde soorten die effecten ondervinden van de voorgenomen ingreep vallen onder deze groep. Er hoeft dan ook geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor uitvoering van de werkzaamheden. Wel blijft de algemene zorgplicht van kracht.

4.2 Zorgplicht

Voor alle beschermde soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

Werken in kwetsbare periode

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die

tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren die in winterslaap gaan. Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen.

4.3 Tot slot

De voorliggende natuurtoets is gebaseerd op beperkte inventarisatiegegevens van derden, literatuuronderzoek, een verkennend terreinbezoek en twee terreinbezoeken naar te slopen gebouwen.

Een dergelijk onderzoek kan niet geheel uitsluiten, dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, beschermde soorten worden aangetroffen. Gezien het gebruik van het terrein en de beperkte natuurwaarden zijn de risico's op verstoring van beschermde soorten minimaal. Eventueel aangetroffen soorten dienen verplaatst te worden naar geschikt leefgebied in de omgeving.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseur Michel Braad (06 - 20606920) of de heer Luc Koks (0162 487 323) van ons bureau.

5 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.

Diepenbeek, A. van & J. van Delft, 2006. Het waarnemen van Amfibieën en Reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Diepenbeek, A. van & R. Creemers, 2006. Herkenning Amfibieën en Reptielen. Stichting RAVON, Nijmegen.

Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 1994. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.

SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. SOVON Vogelonderzoek Nederland, KNNV Uitgeverij / Naturalis / EIS-Nederland.

www.ravon.nl

www.natuurloket.nl

www.gelderland.nl

www.minlnv.nl

projectnr. 184837
21 juli 2011

Natuurtoets Westerveld te Barneveld
Onderzoek naar beschermde natuurwaarden

Bijlage 1: Wettelijk Kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijn-gebied (voorheen Speciale Beschermings-Zones (SBZ's)) opgenomen.

Globaal kan gesteld worden dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebiedspecifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

De soortbescherming is opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden welke zijn vermeld in bijlage IV. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied.

Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit de kennis dienen plannen en projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet (zie paragraaf 2.2 van het voorgaande rapport).

Flora- en faunawet

Onder de werking van de Flora- en faunawet vallen circa 1.000 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren (m.u.v. de huismuis en zwarte en bruine rat), vogels, amfibieën en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal soorten planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt de algemene zorgplicht (art. 2).

Volgens de Flora- en faunawet mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden verwond, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd, vernield of verstoord.

Beschermde planten mogen op geen enkele wijze van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de wet staan genoemd in onderstaand kader.

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde planten:

- Artikel 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, onwortelen of om een andere manier van de groeiplaats verwijderen van planten
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van planten

Verboden handelingen met betrekking tot beschermde dieren:

- Artikel 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen van dieren. Het met het oog op bovenstaande doelen opsporen van dieren.
- Artikel 10: Het opzettelijk verontrusten van dieren
- Artikel 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen wegnemen, verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren.
- Artikel 13: Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van dieren

De werkingssfeer van de Flora- en faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten **overal** in Nederland bescherming.

In artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. Op 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur m.b.t. artikel 75 van de Flora- en faunawet¹ in werking getreden. Middels deze AMvB wordt onder bepaalde voorwaarden een algemene vrijstelling geregeld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. Deze vrijstelling geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud en voor bepaalde (algemeen voorkomende) soorten. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af het de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. In de AMvB worden hiertoe verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime AMvB:
Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten is derhalve geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Flora- en faunawet uitgaat. Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de Egel, Konijn en Mol, Ree en Vos; , algemene amfibieënsoorten, waaronder de Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander en plantensoorten als Grasklokje en Gewone dotterbloem.
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime AMvB:
Voor soorten van tabel 2 van de AMvB is bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, indien gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode, dan dient ontheffing aangevraagd te worden, welke wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'(lichte toets). Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 2 de algemene zorgplicht.

---

1. Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijzigingen van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen.

- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime AMvB.

Voor soorten van tabel 3 geldt het zwaarste beschermingsregime en is bij ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht, ook niet met een gedragscode. Voor deze soorten dient een ontheffing aangevraagd te worden, welke aan drie criteria wordt getoetst (zware toets): er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en ‘doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort’. Daarnaast geldt ook voor soorten van tabel 3 de algemene zorgplicht.

Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de Das, verschillende amfibieënsoorten waaronder Rugstreeppad en Kamsalamander en vissoorten waaronder Grote modderkruiper

- Vogels

Vogels zijn niet opgenomen in tabel 1 t/m 3; alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd.

T.a.v. vogels geldt, dat werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord verboden zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Ontbreekt zo'n gedragscode dan dient formeel een ontheffing te worden aangevraagd. Voor broedvogels wordt echter geen ontheffing verleend waarbij als voorwaarde wordt gesteld dat broedvogels niet verstoord mogen worden tijdens het kwetsbare broedseizoen; dit mede in het kader van de algemene zorgplicht die ook voor vogels geldt.

Bijlage : Inrichtingsplan

LEGENDA

- Te behouden bos met verhoogde waarden
- Te behouden en ontwikkelen jonge aanplant (bos)
- Te handhaven landbouwgrond
- Te ontwikkelen flora- en faunarijke akker (natuur)
- Te ontwikkelen bloemrijk grasland (natuur)
- Te ontwikkelen vochtige heide (natuur)
- Te ontwikkelen plasdras (natuur)
- Te ontwikkelen struweel (natuur)
- Te handhaven water
- Te graven water (natuur)

- Te behouden bestaande bebouwing / erf
- Te ontwikkelen landgoedkavel
- Te slopen bebouwing
- Te handhaven houtwal
- Te behouden bomen(rij)
- Te planten bomen
- Aan te leggen onverhard wandelpad
- Ontsluiting

 **GROENLAND
BEHEER BV**

5 juli 2011